

VI. Sociale en economische geschiedenis / Histoire sociale et économique

MARTINE VERMANDERE

«Adamastos. 100 jaar Algemene Diamantbewerkerbond van België» (Bijdragen tot de Geschiedenis van de Socialistische Arbeidersbeweging van Antwerpen, II) Antwerpen, AMSAB, 1995, 142 p.

De Algemene Diamantbewerkerbond van België (ADB), de socialistische vakcentrale van de diamantarbeiders, bestond in 1995 100 jaar. Martine Vermandere, medewerkster van AMSAB-Antwerpen, kreeg de opdracht een geschiedenis van de ondertussen gefusioneerde centrale te schrijven. Dit gedenkboek, fraai uitgegeven en geïllustreerd met talrijke foto's en tijdsdocumenten is er het resultaat van.

De auteur maakte gebruik van het archief van de organisatie, maar ook van fondsen bewaard op het Archief en Museum van het Vlaamse Cultuurleven en het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis in Amsterdam. Ook uit congresverslagen en uit het tijdschrift van de centrale werd geput. M. Vermandere

ging occasioneel te rade in de publicaties van de concurrerende katholieke vakorganisatie.

De geschiedenis van de Belgische vakbeweging is tot nu toe vooral uitgegaan van de sociale organisaties en meer bepaald de interprofessionele koepels. Dit leidt tot een generaliserend beeld, waarin wordt gewerkt met zeer algemene modellen (patroons versus industriële proletariërs), die echter niet toelaten bepaalde fenomenen, die niet in dat algemene beeld passen adequaat te plaatsen of te verklaren. Dat dit beeld dient te worden gecorrigeerd blijkt uit deze studie, die een kleinere analyse-eenheid, weliswaar nog altijd een organisatie, als uitgangspunt neemt, maar tegelijk de band legt met de economische en sociale verhoudingen in de sector. Die waren zeer specifiek, wat de verklaring vormt voor het ontstaan van een type syndicalisme met bijzondere kenmerken. Het syndicalisme had ongetwijfeld corporatistische trekjes, wat in de hand gewerkt werd door de onduidelijke scheiding patroon/arbeider. De centrale had zelf een fabriek opgericht en was dus tegelijk werkgever en vakorganisatie. Anderzijds valt ook het sterke internationalisme van deze centrale op. Af en toe is de voorstelling van zaken echter een beetje te simpel en te weinig genuanceerd.

Dit vloeit ten dele voort uit het genre waartoe deze publicatie behoort. De opdrachtgever is een vakorganisatie, die aan haar leden een leesbare publicatie wil aanbieden. Dat impliceert een speciale stijl en speciale keuzes, die maken dat een dergelijk boek niet kan worden beoor-

deeld met dezelfde criteria als een «echt» wetenschappelijk werk. Toch had op enkele punten de geschiedenis van de ADB in een bredere wetenschappelijke context kunnen worden gesitueerd. We vernemen bijvoorbeeld niets over de syndicalisatiegraad en de stakingsintensiteit, hoewel deze basisgegevens interessant vergelijkingsmateriaal hadden kunnen aanreiken. De auteur stipt aan dat de ADB op het einde van de vorige eeuw erg aan haar politieke autonomie was gehecht, vooral om katholieke en liberale diamantbewerker – potentiële leden – niet voor het hoofd te stoten. Of deze strategie vruchten afwierp komen we niet te weten.

Deze punten van kritiek nemen niet weg dat hier interessant empirisch materiaal wordt aangereikt, dat echter naar de smaak van de louter wetenschappelijk geïnteresseerde lezer wellicht te weinig in de globale context van de sociale en vakbondsgeschiedenis wordt geplaatst. De auteur heeft voldoende materiaal bij elkaar gebracht voor een echt wetenschappelijk artikel, dat deze vakcentrale met haar speciale kenmerken zeker verdient. Een dergelijke aanvulling zou aan dit project een grote meerwaarde geven.

Dirk Luyten